

uusi invalidi

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry:n sosiaalinen uudistuslehti 4/2018

**Onnea
vuodelle
2019!**

Tässä numerossa:

**Pääkirjoitus:
Muutoksen tuulet
puhaltavat
sivu 2**

**Näkökulma:
Jäämmekö heitteille?
sivu 2**

**TSIL kanteli eduskunnan
oikeusasiamiehelle: Kelan
kilpailutukset vaikeuttavat
palveluja tarvitsevien
ihmisten elämää
sivu 3**

**Kuntoutuksen
kilpailutukset:
"Tilanne on kestämatön"
sivu 3**

**Juhlatunnelmaa
Vähäjärvellä
sivu 4**

**Hyvinvointivaltio
romuttumassa
sivu 6**

**Vammaisjärjestöjen
naisverkosto 15 vuotta
sivu 7**

**Joulun ja uudenvuoden-
tervehdykset
sivu 8**

**Yhdistykset
toimivat
sivut 10-11**

**Martti Kekomäki:
Syrjintä alkaa riittää
sivu 12**

Pääkirjoitus 4/2018

Muutoksen tuulet puhaltavat

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto juhli juuri arvokkaasti 70-vuotistaivaltaan. Kuten aina, vietimme juhlamme työn merkeissä arvioimalla mennyttä ja kurkistamalla tulevaisuuteen.

Mukanamme oli sopivasti myös ulkopuolisia asiantuntijoita jakamassa arviotamme sotekriisistä. Aihetta käsitellään tässä lehdessä erityisesti antamalla tilaa asiantuntijoille.

Energiapakkaukseksi osoittautunut toiminnanjohtajamme **Sari Laiho** siirtyy ensi vuoden helmikuussa toisiin tehtäviin jatkamalla uusissa rooleissaan vammaistyön arvokasta lippua kantaa. Kiitämme sinua, Sari, panoksestasi liittomme uudistumisprosessin käynnistämässä ja julkisen vaikuttavuuden nostamisessa.

Meillä on hyvä alku sen tien jatkamiselle, mitä Sari

onnistuneesti käynnisti nostamalla sekä liittomme julkisuusprofiilia että pyrkimällä rakentamaan laajempaa vammaistoimijoiden verkostoa edunvalvonnassa.

Liitollamme on edessään mittavat uudet haasteet. Jäsenistön ikääntyessä uusin jäsenten virta on ollut liittoomme selvästi ohuempi kuin menneinä vuosikymmeninä.

Olemme linjanneet kokouksissamme ja seminaareissa useaan otteeseen, että toimintamme on tehtävä uusille vammais- ja heidän läheisiköilleen houkuttelevaksi.

Tässä hengessä on käynnistynyt Vähäjärven lomakodin peruskorjauksen ensimmäinen vaihe, talon C-osan remontti. Tavoitteemme on, että uudistuvat tilat parantavat edellytyksiä houkuttaa uusia toimijoita sekä liittomme perustoimintoihin että

yhteistyökumppaneiksi.

Monet vastaavan kaltaiset järjestöt ovat joutuneet luopumaan toimitiloistaan taloudellisista syistä jäsenkunnan ikääntyessä ja harvetessa sekä uudenlaisten lomailutapojen yleistyessä.

Meidän tavoitteenamme on uudistaa liiton ydintoimintoja ylläpitävää lomakotia niin puitteiltaan kuin toiminta-ajatukseltaan niin, että elämme ajassa tarjoamalla aiempaa parempia foorumeita vammaistyölle, levolle ja virkistykseksi niille ryhmille, joille lomakotimme uudistuva palvelukonsepti sopii.

Näissä talkoissa tulemme jatkossa tarvitsemaan koko jäsenistöämme ja koko jäsenistöämme monipuolisia verkostoja niin vammaistyön kuin muunkin kansalaistoiminnan alueilla.

Peruskorjauksen käynnistäminen on osoittautunut oletettua haasteellisemmaksi,

sillä purkutyövaihe paljasti vanhentuneiden rakenteiden vauriot ennakkoselvityksiä laajemmiksi. Yritämme siitä huolimatta edetä riipeästi niin, että jo alkuvuodesta liitolla olisi käytettävissä Vähäjärven aiempaa toimivampia tiloja.

Puheenjohtajien tapaamisessa pohdimme, miten saisimme yhdistyksiimme uutta verta ja sellaista uutta toimintaa, joka vetäisi puoleensa nuorempia vammaisryhmiä ja heidän perheitään.

Vähäjärven rakenteellinen ja toiminnallinen uudistus on osa pyrkimyksiämme muutokseen. Toivon mukaan jo tulevina vuosina uudet vammaisryhmän löytävät niin Vähäjärven palvelut kuin tiensä perusyhdistyksen toimintaan.

Tehkäämme kaikkemme muutoksen eteenpäin tuuppaamiseksi uusien veturimme Karin ja uuden toi-

minnanjohtajan luotsaamina, Sarin panosta mitenkään unohtamatta. Toivomme toki, että hänkin vielä on muutostamme tukemassa niillä uusilla foorumeilla, joille toivotan hänelle työssään menestystä.

Näillä ajatuksilla toivotan liittomme väelle Hyvää Joulua ja vielä parempaa Uutta Vuotta.

Antti Holopainen

Tapaturma- ja sairausinvalidien liiton puheenjohtaja

Näkökulma: Ritva A Korhonen

Jäämmekö heitteille?

Mihin onkaan Kelan toiminta menossa?

Kaikkia kilpailutuksia ei voi tavallinen kansalainen hyväksyä. Ne vaarantavat jopa sairaiden ja vammaisten hengen.

Sairaankuljetuksen kilpailutuksen tuloksena monilla alueilla kuljetukset eivät toimi ollenkaan. Onkohan joku jo menehtynyt tämän takia?

Kuljetuksen myöhästyminen on yleistä jopa täällä Lahden seudulla, missä toiminta on ollut jokseenkin hyvää. Odotusaika on usein yli tunnin. Etenkin invataksien kohdalla myöhästymisiä sattuu usein, joskus taksi jää jopa tulematta. Kalustossa on myös toivomisen varaa.

Kuntoutusten uudet normit eivät täytä tarkoitustaan. Hinta on 80 % ja laatu 20 %. Tästä johtuen monet pitkäaikaiset kuntoutussuhteet katkaistaan ja vaihdetaan sellaisiin, joista aiheutuu

kuntoutettavalle mahdollisesti enemmän haittaa kuin hyötyä. Syntyykö siitä sitten säästöä, kun kunto huononee ja kuka sen sitten korvaa?

Myös kunnat heikentävät palveluitaan, usein lainvas- taisesti. PHHYKYN (Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä) terveyspalveluiden ja kotihoidon tämän vuoden budjetit ovat jo ylittyneet.

Vammais- ja palvelut taas vastaavasti ovat alittaneet budjettinsa reilusti. Tämä johtuu ainakin osittain henkilökohtaisen avun lainvas- taisesti kiristetyistä kriteereistä.

Tämä oli taas esillä Lahden kaupunginvaltuustossa. Kysyttiin, voidaanko jotain tehdä. Kaikki alkuvuonna tehdyt valitukset eivät vielä ole tulleet hallinto-oikeudesta. Monta asiakkaalle myön- teistä päätöstä on kyllä tullut, kielteisistä en ole kuullut.

Toivottavasti kaikki osaa- vat pyytää oikaisua tai sitten tehdä valituksen, jos päätös

vaikuttaa väärältä. Nimittäin Lahdessa ja muuallakin käydään nyt vuodenvaihteessa läpi useita avustaja- ja mui- takin päätöksiä.

Toivottavasti ensi vuosi tuo järkeä niin Kelan kuin kuntienkin toimintaan.

Pidetään puolellemme. Muistakaa äänestää, onhan vaalivuosi tulossa: eduskun- ta- ja eurovaalit, mahdollisesti myös maakuntavaalit!

Ritva A Korhonen

Lahden seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry:n puheenjohtaja
Tsil ry:n liittohallituksen jäsen

Tulevan vuoden 2019 tärkeät päivämäärät muistiin

Vuosi lähenee loppuaan ja kannattaa jo nyt merkata alla- kan kulmaan seuraavat liiton tapahtumat

- la-su 9.-10.3. liittovaltuuston kokous ja seminaari
- la-su 8.-9.6. Kulttuuripäivät
- la-su 5.-6.10. syysseminaari
- ma-to 21.-24.10. Sosiaalineuvonnan kurssi

Ikmo-kurssit 2019 on suunniteltu seuraavasti

- 25.-29.3. Ikmo-kurssi 1 Lappeenranta ja Lahti
- 6.-10.5. Ikmo-kurssi 2, Jyväskylä
- 16.-20.9. Ikmo-kurssi 3, Oulu
- 4.-8.11. Ikmo-kurssi 4 Nokia ja Kerava

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry:n liittovaltuuston kokous 10.3.2019

Liittovaltuusto kokoontuu sunnuntaina 10. maaliskuuta 2019 alkaen klo 10.00 Vähäjärven lomakodissa Hämeenlinnan Hauholla, Muntsilantie 19.

Kokouksessa käsitellään liiton sääntöjen 5 §:n määrää- mät asiat.

Kokousta edeltää **lauantaina 9.3. seminaari** ajankoh- taisista aiheista. Seminaarin ohjelmasta tiedotetaan tar- kemmin yhdistyskirjeissä ja liiton kotisivuilla.

Liittohallitus

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto teki kantelun eduskunnan oikeusasiamiehelle:

Kelan kilpailutukset vaikeuttavat palveluja tarvitsevien ihmisten elämää

Tapaturma - ja Sairausinvalidien liitto on kannellut eduskunnan oikeusasiamiehelle Kelan päätösten kilpailutuksesta koskien terveydenhuollon matkoja sekä neurologisten potilaiden kuntoutusta.

Olemme järjestönä päättäneet lausua seuraavaa:

Kela-matkojen osalta

on kautta maan tullut runsaasti huonoja kokemuksia. Milloin tilausjärjestelmä on tuu niin, että vastausta puhelemisessa joutuu odottamaan jopa 30 min, toisaalta tilausjärjestelmässä ei oikea palvelun pyyntö ole mennyt ollenkaan perille. Nämä ovat aiheuttaneet se, että asiakas joutuu odottamaan joskus jopa tunteja kuljetusta. Monilla aika lääkäriin, kuntoutukseen jne on jo mennyt ohi kuljetuksen saapuessa. Koska varattu aika on jäänyt käyttämättä, tulee siitä kuitenkin korotettu lasku asiakkaan maksettavaksi – siis kulja ilman palveluja.

Kuljetusmatkojen pituudet kasvavat aiheuttomasti kuljetusten yhdistämisellä. Odottaminen on usein sen vuoksi kohtuuttoman pitkää, kun palvelujen tarjoaja / järjestäjä odottaa mahdol-

lisesti samalta suunnalta tai samalle suunnalle lisää tilauksia. Näin mm. sairaalasta kotiutuminen on viivästynyt, ja omainen tai kotihoitaja odottaa turhaan asiakkaan kotona. Kotihoidon maksu tulee tästäkin taas maksettavaksi, vaikka mahdollinen ko.päivälle suunniteltu hoito jää tekemättä kotona ja asiakas itse on asiaan syytön.

Koko taksiliikenteen uudelleen järjestelyn yhteydessä on erityisiä ongelmia mm se, ettei henkilökunnalla ole riittävää koulutusta ja pätevyyttä vammaisten ja sairaiden kuljetukseen tilanteessa, jossa on aina riski mahdollisesta sairauskohtauksesta. Vastaavasti kilpailutuksen osana on osasta kuntia kokonaan pois viikonloppuajan palveluista.

- Näin vammaisten oikeus yhteiskunnan tasavertaisena jäsenenä on jo suljettu ja rajattu arkipäiville.

Neurologisten potilaiden kuntoutusten kilpailutus

on toinen paljon kritiikkiä saanut toiminta Kelan ratkaisussa. Tämä koskee niin laitosta – kuin avokuntoutusta. Aiempi painotus kilpailutuksessa oli 50+50 % suhteessa hinta ja laatu. Nyt Kela on kilpailutuksen osalta päättänyt painotuksesta 20+80 %

hinnan ollessa määräävässä asemassa laadun kustannuksella. Näin on kuntoutuksen laatu vääjäämättä pudonnut, sillä sen ollessa vähemmällä painotuksella voidaan tehdä, tarjous jossa terapeuteilla on olematon kokemus ja puuttuva erikoiskoulutus. Näin hintaa voidaan pitää hintaa alempana laadun kustannuksella.

Neurologiset asiakkaat ovat pitkäaikaisvammaisia, joiden selviytyminen arjessa lepää vahvasti riittävän kuntoutuksen varassa. Kela vähensi jo taannoin vuosittaiset laitokuntoutusjaksot joka toiselle vuodelle. Nyt muutos kilpailutuksessa on edelleen huonontanut asiakkaan asemaa laadun huomattavalla heikennyksellä. Se merkitsee automaattisesti sitä, että kotona selviytyminen vaikeutuu, ja tulee ennen pitkää kalliimmaksi, kun mahdollinen tarve lisäpalveluista apuvälineiden tai esim. sairaalajaksojen muodossa lisääntyy.

Oleellista on, että on korkean ammattitaidon osaava terapeutti, jolla on vuodesta toiseen asiakkaan tuntemus ja tieto hänen tilastaan ja muutoksista siinä, voi jatkaa saman asiakkaan kanssa. Tämä ei toteudu esim. terapeuttien alati vaihtuessa. Kun asiakas saa lisäksi avo-

kuntoutusta, on terapeutti voinut huomata asiakkaan hyötyvän myös avokuntoutuksesta huomattavasti paremmin, kun hän kerran vuodessa on ollut kahden viikon mittaisella tehokkaalla vaativan tason kuntoutusjaksolla. Se on antanut pohjaa samalla myös avohoidon kuntoutukseen. Kun erityistason vaativa kuntoutus esim. Maskun Neurologisessa kuntoutuslaitoksessa - jossa on varsin tunnustettu taito ja osaaminen neurologiassa - puuttuu, on kotona selviytyminen aina hankalampaa ja tarve muusta lisä-tuesta kasvaa.

Järjestömme mielestä Kelan päätökset eivät vastaa perustuslain määrittämää kansalaisten yhdenvertaisuutta. Vammaisten kohdalla ei Kela arvosta enää laadukasta hoitoa ja terapiaa, vaan luulee säästävänsä. Luuleeko se kilpailuttavansa rautanauloja sen sijaan, että kohteena ovat ihmiset? Ihmisarvo on jäämässä tässä kokonaan taka-alalle rahan kustannuksella. Tapaturma - ja sairausinvalidien liitto lausuu suuren paheksuntansa tavasta, miten Kela on kilpailuttanut kuntoutuksen. Vaadimme myös välitöntä puuttumista terveydenhuollon matkojen toimivuuteen, jotta ihmiset pääsevät tarvit-

semiinsa terveydenhuollon palveluihin.

Pyydämme Eduskunnan oikeusasiamiestä puuttumaan tähän kehitykseen ja selvittämään, onko Kela lainkaan toiminut enää lakien kirjaimen tai hengen mukaan. Onko eduskunnan hallintovaliokunta käsitellyt kilpailutuksen menettelytapoja?

Järjestömme on 70 -vuotias vammaisten edunvalvontajärjestö, joka tällä kirjeellä taas kerran on valmis nostamaan esille vammaisten ja pitkäaikaissairaiden ja vanhusten aseman heikkenemisen maassamme.

Odotamme yhteiskunnalta parempia päätöksiä ja käytäntöä näiden kansalaisryhmien oikeuksiin, jotka ovat usein myös vaikeuksissa puolustamaan omia oikeuksiaan.

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies katsoi, ettei Kelan kuljetuksia koskevaa asiaa ole perusteltua ryhtyä tutkimaan enemmälti.

Neurologisen kuntoutuksen kilpailuttamista käsitellään vielä omana asianaan.

Vammaisfoorumi ry:n hallituksen puheenjohtaja kuntoutuksen kilpailutuksista:

”Tilanne on kestävä”

Vammaisfoorumi ry teetti lokakuussa 2018 jäsenjärjestöilleen kyselyn Kelan tekemistä vammaisten henkilöiden vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta koskevista kilpailutuksista. Lähes kaikki jäsenjärjestöt vastasivat kyselyyn. Jäsenjärjestöihin kuuluu noin 280 000 vammaista tai pitkäaikaissairasta henkilöä.

Kyselyn tulokset kertovat korutonta kieltään kilpailutusten vaikutuksesta vaatimaan lääkinnälliseen kuntoutukseen. Kaikki kyselyyn vastanneet järjestöt katsoivat, että kilpailutukset heikentävät kuntoutus-

Vammaisfoorumin hallituksen puheenjohtajan **Sari Laihon** mukaan tilanne on täysin kestävä.

-Esimerkiksi vaikeasti vammaisella lapsella ja hänen terapeutillaan saattaa olla vuosia kestänyt kuntoutussuhde, joka on luonut koko perheelle uskoa tulevaan ja lapsen toimintakyvyn vahvistumiseen. On käsittämätöntä, että tällainen suhde katkaistaan rahan takia, Laiho sanoo.

Noin 90 prosenttia vastaajista kertoi, että kilpailutukset johtavat vakiintuneiden hoitosuhteiden katkeamiseen. Vastaajat katsoivat, että vammaisten henkilöiden toi-

mintakyky saattaa jopa heikentyä, jos tietyn asiakkaan kuntoutuksen erikoistunut terapeutti vaihtuu. Toimintakykyä parantavaa kuntoutusta voi antaa vain terapeutti, joka todella tuntee tiettyjen vammojen erityispiirteet ja sen, miten niihin voidaan kuntoutuksella vaikuttaa. 83 prosenttia vastaajista katsoi, että kilpailutus oli aiheuttanut vaikeuksia löytää asiantunteva ja osava terapeutti.

Vastaajilta kysyttiin myös Kelan järjestämän vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen kehityksestä viimeisen kymmenen vuoden aikana. 91 prosenttia vastaajista katsoi

palveluiden heikentyneen.

Laihon mukaan on kestäväntöntä, että kilpailutukset

Sari Laiho.

sisä on painotettu hintaa 80 prosenttisesti ja laatua vain 20 prosenttisesti. Käytännössä tämä linja on johtanut siihen, että vuosien ajan asiakkaan kuntoutuksesta vastannut terapeutti on saattanut hävitä kilpailutuksen mittämättömän pienellä erolla.

-Kuntoutuspalvelut eivät ole ihmisille luksusta, vaan kyse on välttämättömistä asioista. Nykyinen, hintaa voimakkaasti painottava kilpailutus tuottaa jatkuvaa inhimillistä kärsimystä. Kelan tulee miettiä kuntoutuspalveluiden kilpailutuksen linja uusiksi, Laiho sanoo.

Tapaturma- ja sairausinvalidit – Vammaisten asialla 70 vuotta

Juhlatunnelmaa Vähäjärvellä

Seppo Soittila hurmasi kuulijansa.

Pauli Toikka valotti liiton historiaa.

Terttu Elomaa ja Elise Seitto- nen ilahduttivat laulullaan.

Soile Thun valloitti esityksel- lään.

Vajaakuntoisten oikeus työhön

Sunnuntain juhlapuhees- saan **Antti Holopainen** nos- ti vajaakuntoisten vaikean työllistymistilanteen – var- sinkin heidän, joilla työkykyä on vakuutusyhtiöiden ja Kel- lan mielestä, mutta joilla ei ole muuttuneen työelämän vuoksi juuri mitään mahdol- lisuuksia työllisyyteen.

-YK:n vammaisten ihmisen yleissopimus pitää sisäl- lään myös oikeuden työllisty- miseen, sanoi Antti Holopai- nen ja jatkoi, että vammais- sopimus edellyttää lainsää- dännön kehittämistä, että myös vammaisilla ja sairailla ihmisillä on mahdollisuus ta- savertaiseen työllistymiseen.

Liiton historiaa

Liittovaltuuston puheenjoh- taja **Pauli Toikka** kertoi juh- laväelle liiton historiasta. Historiikkiin oli ansiokkaas- ti kerätty tietoa vuosien var- relta.

Toikka aloitti aivan alku- vuosista päätyen tähän päi- vään. Paljon on mahtunut näihin vuosiin ja hienoja asi- oita on saatu yhdessä aikai- seksi, mistä upeana esimerk- kinä Vähäjärven lomakoti, joka rakennettiin talkoovoim- in. Ja sama punainen lan- ka, joka on ollut toiminnan perustana alusta lähtien, on yhä voimissaan. Ollaan hei- kompien puolella, nyt ja tu- levaisuudessa.

Epätasa-arvoinen sote

Juhlan pääpuhujana kuu- limme emeritusprofessori **Martti Kekomäen** ajatuksia sotesta, ja miten asiakkaan asema siinä sotkussa aset- tuu.

-Lienemme samaa mieltä, että Suomi on epätasa-ar- voinen maa, koska meillä on hyvin pieniä kuntia ja suuria kaupunkeja. Kuntien harti- at ovat yksikköinä liian hento- set tasavertaisten palvelujen järjestäjänä.

-Elämme Care Paradox:ia käytännössä: mitä terveem- pi olet, sitä vähemmän mak- sat parhaimmista hyvinvoin- tipalveluista – mitä sairaam- pi ja enempi on sote-palve- luja käytössäsi, sitä kalliim- maksi tulet, palveluihin pää- syyn on pidemmät jonot ja maksat palveluistasi monin- kertaisin omavastuun.

Liiton entiset puheenjohtajat Jorma Eloranta ja Olli Salin sekä liittovaltuuston puheenjohtaja Pauli Toikka ja liittohallituksen nykyinen puheenjohtaja Antti Holopainen.

-Epätasa-arvoa ei tällä maakuntamallilla korjata, hän painotti.

-Juuri kun on päästy sii- hen, että olemme saaneet hoitoketjut suurin piirtein toimiviksi, sote tulee purka- maan ne, eikä kukaan voi ottaa kenestäkään vastuu- ta, eikä kukaan tiedä toisista toimijoista.

-Todellista palvelujen in- tegraatiota ei saavuteta, jos hoidetaan sote väärin päin. THL:n – eikä kenenkään re- surssit riitä riskirahan laske- miseen niin, että palvelut to- teutuvat tasalaatuisina ja ta- sa-arvoisesti jokaiselle suo- malaiselle.

Täydellinen palveluinteg- raatio pitää sisällään tasa- painoisessa suhteessa toi- siinsa nähden perustervey- denhoidon, erikoissairaan- hoidon ja sosiaalipalvelut. Näinhän ei tule olemaan tä- täkään vähää, mikäli sote- sotku saadaan maaliin tä- män hallituskauden aikana.

Kuntien tuottamat palvelut kustannustehokkaita

-Siinä vaiheessa kun **Juha Si- pilä** soitti minulle 2013 loka-

kuussa, olin paitsi yllättynyt hänen soitostaan niin myös vielä positiivinen sen suh- teen, kun hän pyysi minua apuun uutta järjestelmää ke- hittämään.

Siinä vaiheessa, kun suun- nitelmissa oli perustaa vii- si maakunnallista vastuu- aluetta, tiesin jo, että ollaan menossa metsään. Olimme alusta asti Sipilän kanssa kuitenkin samaa mieltä siitä, että kunta on liian pieni jär- jestämään riittävän kattavia sosiaali- ja terveyspalveluja, kertoi Martti Kekomäki juh- laesitelmässään.

-Suomi on yksi epätasa-ar- voisimpia maita USAn ja Por- tugalilain kanssa, kertoi Martti Kekomäki. Tästä huolimatta kunnan tuottamat palvelut ovat erittäin kustannuste- hokkaita, hän jatkoi ja kysyi:

-Miten painetaan terveys- palveluiden kustannuksia alemmas sote-ratkaisulla, kun ne ovat koko ajan las- kussa muutenkin?

Jos halutaan kilpailla, tulee juoksijat saattaa samalle viivalle

-Kustannuksia tulee erikois- sairaanhoidon vääristymäs-

tä, kun mykkänä maksetaan erikoissairaanhoidon kus- tannuksia ja kutistetaan toi- mivaa terveyskeskuskäyttöä, tullaan koko ajan epätasa- arvoisempaan tilanteeseen kustannuksien jakautumi- ssa, puuskahti Martti Ke- komäki.

-Jotta olisi päästy kustan- nustehokkuuteen, olisi kun- tien laajentaminen täytynyt saada 60 000- 80 000 alu-

Martti Kekomäki.

Tapaturma- ja sairausinvalidit – Vammaisten asialla 70 vuotta

Vähäjärven herkut maistuivat.

eellisen väestön tasolle (sanoetaan sitä sitten kuntayhtymäksi tai maakunnaksi) ja Helsinki jo yksinään muodostaa 450 000 väestöllä riittävän laajan väestöpohjan palveluiden turvaamiseksi, selitti Kekomäki.

Isän viisas neuvo: Älä sekaannu sellaiseen, mikä jakaa kansan!

Isäni sanoi, että älä koskaan sekaannu sellaiseen, mikä jakaa kansaa. Sote jos mikä sen tekee, enkä voi hyväksyä tällaista vääryyttä.

Valinnan vapaus on pake-toitu kauniiseen pakettiin, mutta todellisuudessa ne, joiden pitäisi päästä valitsemaan ja saada eniten toimivia palveluja, jäävät suoran valinnan ulkopuolelle.

Yksityiset palvelutuottajat eivät halua kantaa riskiä, mikä syntyy runsaasti sosiaali- ja terveyspalveluja tarvitsevien asiakkaiden tarpeiden mukaisista palveluiden tuottamisesta.

-Työterveyshuolto jakaa jatkossakin porukat kahtia, kertoi Martti Kekomäki.

-Jos asiakas saa sosiaali- palveluja (185 mukaisesti), hän ei voi valita palvelutuottajaa. Kunnan ainoa tehtävä tulee olemaan ohjaus ja neuvonta, kärjistäen: tuolla on ovi. Ulos!

-Tulevaisuus tulee näyttämään, millaisia oikeuskiistoja tästä tuleekaan synty- mään ja miten hoidetaan poikkeustapauksia. Näen järjestelmän aiheuttavan vain ongelmia ja inhimillistä kärsimystä, toteaa Martti Kekomäki.

-Jos palataan urheilute- maiseen sanoitukseen: Mo- lemmissa järjestelmissä – maakunnan omien palvelui- den sekä yksityisen rahoit-uksen palveluiden – ansain- talogiikan tulee olla sama. Sama kuin hyökkääjä hyök- käisi kuukausipalkalla, Martti Kekomäki toteaa lopuksi ja hymähtää keventäen:

-Soten valinnanvapaus joutaa romukoppaan – ellei tällä haeta Guinnessin Ennä- tysten Kirjaan poliittisen tyri- misen huippusaavutuksena.

Juhlapäiviä puhutti sote, mikä tuli seminaarissa ja pa- neelissa sekä juhlapuheissa esiin pelkoina ja uhkina.

Vakavista aiheista huoli- matta juhlissa oli iloinen tun- nelma. Paikallisen hanuristi- nin **Seppo Soittilan** musiikki vei mukanaan, unohtamatta yhdistysten omien taitajien esityksiä. Välillä nautimme Vähäjärven kuuluisaa hyvää kotiruokaa ja itse tehtyjä lei- vonnaisia.

Teksti: **Sari Lehikoinen**
Kuvat **Terttu Elomaa**

Liiton viirillä palkittiin pitkäaikaiset työntekijät Marja-Leena Kalkkinen ja Tarja Västilä sekä Pekka Naukkarinen, joka puuttuu kuvasta. Kuvassa vasemmalta Antti Holopainen ja Sari Laiho.

Juhlayleisöä.

Seminaarin päätteeksi oli iltaohjelmaa, mm. Juha Haanperän johdolla.

Tapaturma- ja sairausinvalidit – Vammaisten asialla 70 vuotta

Juhlaseminaarin paneelikeskustelu:

Hyvinvointivaltio romuttumassa

Tapaturma- ja sairausinvalidien liiton juhlaseminaarin aloitti emeritusprofessori **Juhani Lehto**. Hän kertasi historiaa, miten sosiaaliset lait ovat tulleet voimaan ja kuinka hyvinvointivaltiota ollaan nyt hyvää vauhtia romuttamassa.

Hänen mukaansa sote on nyt jumissa: oli huono idea yrittää yhdistää maakuntauudistus sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kanssa samaan aikaan tapahtuvaksi. Sote-esitys ei tyydytä yksityistä sote-bisnestä, se ei tyydytä myöskään valtiovarainministeriötä, eikä maakunnallista demokratiasta kiinnostuneita.

Liiton puheenjohtajan **Antti Holopaisen** lauantainen luento piti sisällään eri ihmiskäsityksiä ja niiden muuttumista. Megatrendi muuttaa suomalaista todellisuutta, Antti kertoi. Tällä hän tarkoitti hyvinvoinnin kaupallistamista niin, että hyvinvointivaltion rakenteet valuvat markkinavoimien käsiin, terveysbisnekseen. Markkinavoimat luovat harhaa, jossa ihmisyyden tilalle tulee virtuaalikaverit, varoitti Antti. Uhkana tässä näen, että sosiaaliset turvaverkostot hajoavat – talkoot ja yhdessä tekeminen katoaa. Samalla yksinäisyys lisääntyy, hän totesi lopuksi.

Paneelissa pohdittiin asiakkaan asemaa sotessa

Seminaarin paneelikeskustelun juonsi liiton toiminnanjohtaja **Sari Laiho**. Paneelikeskustelun osallistujat olivat merkittäviä asiantuntijoita: emeritusprofessori **Juhani Lehto** ja liiton puheenjohtaja, emeritus ylilääkäri Antti Holopainen. Mukana olivat myös vammaispuolustajan päällikkö **Sari Juhila** Tuusulasta, Invalidiliiton lakimies **Henrik Gustafsson** Helsingistä sekä vakuutuslääketieteen ylilääkäri **Janne Leinonen** Valtiokonttorista.

- Sote uudistaa rakenteita. Rakenneuudistus ja vammaislakien päivitys näyttää ensin hyvältä, niin kuin henkilökohtainen budjetointikin. Mutta: Kuka maksaa alibudjetoinnin ylimenevät kustannukset, Henrik Gustafsson kysyi.

Paneelissa keskusteltiin sotesta eri toimijoiden näkökulmista. Vasemmalta: Juhani Lehto, Antti Holopainen, Sari Juhila, Henrik Gustafsson, sekä Janne Leinonen. Kuva Sari Lehikoinen

- Integraatio mietityttää, palveluita ja palveluiden saajia on paljon. Kuinka saada monialainen yhteistyö ja asiakassuunnitelmien kokonaisuus hallittua edes tyydyttävällä tasolla, kun kokonaisuus hallinta on nykyisinkin haastavaa, pohti Sari Juhila.

- Pelkään, että unohtuu kanteluiden ja valitusprosessien miettiminen kokonaan – kuten ne unohtuivat tilaaja-tuottajamalliin siirryttäessä, painotti Juhani Lehto.

- Valinnanvapaus kuulostaa siltä, että päästään parempaan systeemiin, heitti Antti Holopainen aluksi. Tämän jälkeen hän kertasi, miten työssä olevat saavat palvelut nyt jo työterveyshuollon kautta ilmaiseksi ja ne maksavat, keillä on heikoin maksukyky.

Se, miten nyt valinnanvapautta maalailaan, ei tule toteutumaan yhdenvertaisesti jatkossakaan, sanoi Holopainen.

Janne Leinonen komppasi Holopaista ja totesi, että itse vakuutustaan maksavien asiakkaiden tulevaisuus on nähtävissä. Tästä tulee seuraamaan yleistä tyytymättömyyttä: vahinkovakuuttamisen poistuu, yksityiseen palveluun pääsee nopeammin, mutta sinne pääsee vain rahalla ja vakuuttamalla, kuten USAssa. Jatkossa asiakassuhteet erilaistuvat enemmän, kun hoitolaitokset ja vakuutuslaitokset ovat kimpassa.

- Päätöksenteko sekä arviot tehdään kauempana asiakkaasta, tämä ei voi olla hyvä asia arvioi Juhila.

- Sisällönratkaisut näyttävät, haetaanko kynnyskysymyksiin ratkaisuja oikeuden kautta pohti Gustafsson.

Lehdon mielestä hallintopäätökset paranevat. Sopimuslaskutuksessa maakunnilla juristikoneisto pitää huolen siitä, että palvelutarpeen arviointiin on oikeus ja se laitetaan toimimaan.

Nykyisin syntyy ristiriitaisia tilanteita, koska palvelutarpeen arviointi on epätasalaatuista, eikä sitovaa. Vakuutukset tarjoavat lisäpalveluita, yksityisen puolen toimijoita yhtiöitetään ja hinnat sekä korvauserusteet muuttuvat. Työterveyshuolto on edelleenkin kolmikannan suojassa.

- Vakuutuspakettiajattelu on outoa, sanoi Leinonen. En usko, että hallinnollinen järjestelmä voisi vaikuttaa terveysvaikuttamiseen. Yksityisen terveydenhoidon ansaintalogiikka on erilainen. Esimerkiksi polven tähyttäminen on todettu hyödyttömäksi, ja silti niitä tehdään.

- Käypä hoito -suositus on demokraattinen ja vahvempi, objektiivisesti tutkittua. Ansaintalogiikka menee pitkälle, mutta hyvinvointivaltion luomus on kustannustehokkaampi, vastasi Holopainen.

Asiakassuunnitelma ei ole sitova, mutta säilyykö määräjat, kysyi Olli Salin yleisöstä.

- Määräaikoja ei olla muuttamassa, vastasi Juhani Lehto. Päätöksien sisältö tulee tulevaisuudessa olemaan enemmän riippuvainen käytössä olevista resursseista

Onko kohtuullista, että kii-rettömään hoitoon pääsee 36 vuorokauden odottamisen jälkeen ja kenen etuja lakimies ajaa, kysyi Eero Salonen Nokialta.

Lakimies voisi auttaa löytämään sopivat palvelut, ja siten saavutetaan asiakastyytyväisyys, vastasi Leinonen.

Lehto vastasi että puoli vuotta olet siellä paikassa jonka olet valinnut.

Gustafsson muistutti, että pyörätuolit kuuluvat perusterveydenhuollon ja raskaammat apuvälineet erikoissairaanhoidolle. Jatkossa maakunnan liikelaitos hoitaa myös raskaammat apuvälineet, mutta takaako se yksilöharkinnan, apuvälineiden päätöksistä ei voi valittaa:

- Olen huolissani luovutusperusteista, Gustafsson sanoi päätteeksi.

- HUS-apuvälineiden luovutusperiaatteet ovat tiukat jo nyt, kertoi Sari Juhila

Miksi vakuutuslääkärit päätyvät erilaiseen tulokseen kuin hoitava lääkäri? Miten hoitavan lääkärin tulee sanoittaa, että asia menee vakuutuksen lääkärille perille saakka?

- Hoitava lääkäri keskittyy hoitoon ja kommentoi havaintojaan siitä. Vakuutuslääkärille kommentoimassa

ruksin lisäksi johtopäätökset tulee perustella hyvin ja perusteiden tulee olla ristiriidattomia.

Vakuutuslääkärillä on muitakin tietolähteitä: verotustietoja, työnantajan antamaa tietoa, päätökseen vaikuttaa vakuutetun ikä ja päätöksen tulee olla tasavertaisessa linjauksessa muille annetuissa päätöksissä. Tasalaatuisten (samantapaisia 100-1 000) päätöksien tavoitteissa ei saa vaikuttaa tunteet, kertoi Janne Leinonen.

Tuleeko sotessa pykälää lääkäreiden eriarvoisiin lausuntoihin?

- Vakuutuslaitos tekee omat päätöksensä. Asiantuntijalääkäri antaa arvion, jota vakuutuslääkäri käyttää päätöksenteossaan. Suomessa on 25 000 lääkäriä, joista kaikki eivät osaa tehdä kunnan lausuntoja, vastasi Leinonen.

Antti Holopainen kertoi tehneensä tuhansia lausuntoja.

- B-lausuntojen kirjoittamisen taito on hyvin kirjavaa. Myös vakuutuslääkäreiden osaamisalue vaihtelee ja siihen heijastelee yleinen yhteiskunnan moraalit. Varsinkin sosiaalilääketiede on heikossa jamassa, väitti Holopainen.

Viimeisenä arvuuteltiin, tuleeko sote vai ei. Sari Juhila sanoi, että Keski-Uudellamaalla sote toteutuu parin kuukauden sisällä. Henrik Gustafssonin mukaan tulee ennemmin tai myöhemmin. Janne Leinosen mielestä uskottavuuden vuoksi sen on tultava.

Antti Holopainen kertoi, että Päijät-Häme on jo toteuttanut hallinnollisesti sote-muutoksen 2017. Siellä on jo runsaasti ongelmia sekä mielenosoituksia epäkohtien vuoksi. Asiakkaiden tulisikin pysyä valppaana ja vammaisjärjestöjen toimia tiiviissä yhteistyössä.

Päivän aikana saimme myös kuulla tamperelaisen **Hannu Oittisen** puhuttelevia runoja.

Teksti: **Sari Lehikoinen**

Vammaisjärjestöjen naisverkosto 15 vuotta

Naisjärjestöjen naisverkoston juhlatilaisuus järjestettiin Kuurojen liiton tiloissa Valkeassa talossa Helsingissä 21.11.2018. Juontajana toimi Rusetti ry:n puheenjohtaja **Marja Pihkala**. Juhlapuheen esitti juhlatilan emäntä ja Naisjärjestöjen Keskusliiton hallituksen jäsen **Tiina Hedren**. Musiikista vastasi ihaNainen muusikko **Riikka Hänninen** Laulälhteestä. Kuulimme voimauttavan juhlarunon Valtakunnallisen vammaisten naisten yhdistyksen - Rusetti ry:n hallituksen jäseneltä **Aune Mennalta**.

Iloitsimme vammaisjärjestöjen naisverkoston aikaansaannoksista sekä **Pia Hentosen** tekemästä selkokielisestä versiosta kirjasta Uskalla olla, uskalla puhua - Vammaisen nainen ja väkivalta. Lisäksi onnitelimme kukilla Tiina Hedreniä ja Marja Pihkala, jotka ovat päässeet tällä viikolla yli 400 000 naisen Naisjärjestöjen keskusliiton hallitukseen, Tiina jatkokaudelle ja Marja ensimmäistä kertaa, toiseksi suurimmalla äänimäärällä.

Marja Pihkala kehui tervehdyksensä Vammaisjärjestöjen naisverkoston toiminta-ajatusta mahtavaksi. Voiko olla parempaa toiminta-ajatusta, joka johtaa ihan konkreettisiin tuloksiin.

-Toiminta-ajatus (Olen-Nainen) edistää vammaisten naisten oikeuksia ja tasa-arvoa yhteiskunnassa. Uskalla

Naisverkoston vetäjä **Pirkko Justander** juhlisti verkoston 15 vuotta yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

olla, uskalla puhua, on rohkeutta nostaa esiin vaikeita asioita. Se poistaa esteitä, joita vammaiset tytöt ja naiset kohtaavat arjessa. Sitten tarvitaan näitä tutkimuksia. Nämä kaikki kolme tärkeää asiaa sopivat tähän päivään aivan erityisesti, jolloin halutaan lähteä valtavirrassa viemään vammaisten naisten ja tyttöjen asemaa eteenpäin.

-Esteettömyysasiat ovat esillä ja nyt on se hetki, jolloin vammaiset naiset voivat tuoda ongelmia esiin ja oikeasti uskon, että ongelmien ja haasteiden esiin nostaminen johtaa konkreettisiin tuloksiin.

-Myös tutkimus on valtavan tärkeää. Tällä viikolla on keskusteltu monenlaisista vammaisten naisten tutkimuksiin liittyvistä asioista THL:n kanssa.

Lopuksi Marja Pihkala kehotti meitä iloitsemaan ja voimaantumaa näistä 15 vuodesta sekä nauttimaan verkoston tekemästä juhla-videon ensiesityksestä: Uskalla olla Nainen! Video kertoo vammaisten naisten elämästä. Filmi on nähtävissä myöhemmin YouTubeissa.

Filmin jälkeen kilistettiin juhlivalle verkostolle ja nautittiin kakkukahvit.

Teksti ja kuva:
Sari Lehikoinen

JOULU JA UUSI VUOSI VÄHÄJÄRVEN LOMAKODISSA

JOULU 23.-26.12.2018

Joulun täysihoidtopaketti 3 vrk/ 2 hh
Hinta jäsenille 200 e, lisävuorokausi 55 €
Hinta ei-jäsenille 245 €, lisävuorokausi 75 €

UUSI VUOSI, 2 vrk

täysihoidolla 2 vrk/2 hh
Hinta jäsenille 135 €, ei-jäsenille 150 €.

Lisätiedot ja varaukset:
P. (03) 6543 124
Sp: lomakoti@vahajarvi.fi
www.vahajarvi.fi

Vähäjärven lomakoti
Muntsilantie 19
14700 Hauho
(Hämeenlinna)

YHDISTYSTEN VUOSIKOKOUKSIA

Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Vuosikokous tiistaina **5.3.2019 klo 12.00** Kulmavuorenkatu 5, Helsinki.
Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Hallitus

Jyväskylän Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Vuosikokous keskiviikkona **27.2.2019 klo 13.00** Saihokeskuksessa, Saihokatu 4.

Tervetuloa!
Hallitus

Keravan Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Vuosikokous keskiviikkona **30.1.2019 klo 12** Vieritolassa, Timontie 4, Kerava. Käsitellään sääntöjen määräämät asiat.

Tervetuloa!
Hallitus

Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Vuosikokous keskiviikkona **27.2.2019 klo 12.00** Lahden Järjestökeskus, Hämeenkatu 26 A 3.krs. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa mukaan!
Hallitus

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Vuosikokous keskiviikkona **20.2.2019 klo 12-14**, Perillistenkatu 3, käynti Mutkakaadun puolelta. Käsitellään sääntömääräiset asiat. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Hallitus

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Vuosikokous tiistaina **26.2.2019 klo 13.00** Orvokin palvelukeskuksessa, Räikäntie 8. Liiton edustaja paikalla. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Hallitus

Oulun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Sääntömääräinen vuosikokous tiistaina **19.2.2019 klo 9.00** Aleksinkulmassa. Käsitellään vuosikokoukselle määrättyt asiat.

Tervetuloa!
Hallitus

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Sääntömääräinen vuosikokous tiistaina **19.2.2019 klo 10.00** Nuorisotalolla, huone 3, Iso-Linnankatu 12, Pori. Käsitellään sääntömääräiset asiat. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Hallitus

Rauman Seudun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Vuosikokous tiistaina **12.2.2019 klo 14.00** Järjestötalolla, Siikapolku 1. Käsitellään sääntöjen määräämät asiat. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Hallitus

Tampereen Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Vuosikokous torstaina **28.2.2019 klo 12.00**, Pelleronkatu 9. Esillä sääntömääräiset asiat. Kahvitarjoilu alkaen klo 11.30.

Tervetuloa!
Hallitus

Turun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Sääntömääräinen vuosikokous pidetään lauantaina **23.2.2019 klo 11.00** T-Talolla, Vanha Hämeentie 29. Käsitellään sääntömääräiset ja muut vuosikokoukselle esitetyt asiat. Liiton edustaja mukana. Jäsenet mukaan päättämään asioista!

Tervetuloa!
Hallitus

Valkeakosken Ammatitauti- ja Sairausinvalidit ry

Vuosikokous keskiviikkona **20.2.2019 klo 10.00** "Putkassa", Valtakatu 20. Esillä sääntömääräiset asiat. Kahvitarjoilu.

Tervetuloa!
Johtokunta

Liiton toimisto kiinni joulun välipäivät

Liiton toimisto on suljettuna 27.12.2018 - 1.1.2019.

Toimisto jälleen avoinna keskiviikkona 2.1.2019 klo 8.30 alkaen.

Toivotamme kaikille yhdistyksien jäsenille ja yhteistyökumppaneille rauhaa joulua ja onnea uudelle vuodelle!

RAUHALLISTA JOULUNAIKAA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturma- invalidit ry

Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Senja Räsänen
Maija-Leena Öfverberg
Riitta Häkälä
Pauli Toikka
Terttu Simpanen
Juhani Lilja
Olli Salin
Timo Piippo
Riitta Mikkonen
Maija Laitinen
Ilpo Laitinen

Hämeenlinnan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Keravan Sairaus- ja Tapaturma- invalidit ry

Keravan Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pirkko Laaksonen
Maila Hölttä
Laila Partanen
Tapio Tenhunen
Raili Kumpulainen
Helmi Tiilikainen
Iina Enqvist
Ritva Katajisto
Sirkka Korhonen
Marjatta Rosenqvist
Hilkka Lindros
Ritva Veijalainen
Soile Thun

Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturma- invalidit ry

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Toini Gröndahl
Raimo Heikkilä
Marja Kokko
Ritva Korhonen
Paula Korhonen
Irja Laitinen
Rauha Maikkunen
Aino Meriläinen
Pirkko Vaittinen
Eliisa Ylioja

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Oulun Sairaus- ja Tapaturma- invalidit ry

Porin Sairaus- ja Tapaturma- invalidit ry

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Arja Tervo
Jouni Tervo
Antti Tervo
Joonas Tervo
Sirpa Tervo
Irma Valkeapää
Matti Räsänen
Anelma Tervo
Seija Tams
Raimo Kärmeniemi
Meeri Laamanen
Eila Tirronen
Vieno Hyvönen
Orvokki Kilpiäinen
Terttu Kohonen
Liisa Pikkarainen
Anna-Liisa Cederström
Pirkko Burman
Lea Peitsoma
Eila Kosonen
Raili Suikkanen
Paavo Kiesi
Signe Lyytikäinen
Hilkka ja Mikko Smolander
Kauko Oksanen
Eeva Björkholm
Anneli Tiainen

Tampereen Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Turun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

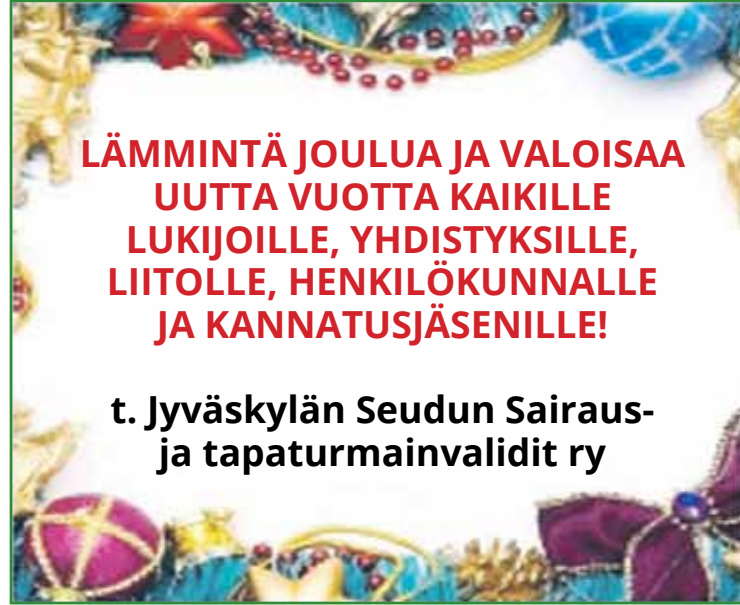
Valkeakosken Ammattitauti- ja Sairausinvalidit ry

Sairaus- ja Tapa- turmavamma- säätiö rs

Tapiola Uudenkylän Työväentalo, Tampere

Turun Työväen Eläkeläiset ry

Terveysrintama ry

Asta Hämäläinen
Sirkka Tattari

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Eero Salonen
Orvokki Murto
Veijo Salmi
Hilkka Kuusisto
Reetta Nisula
Mauri ja Riitta
Raili Palonen
Kaarina Seppälä
Eeva Ronkainen
Merja Tuupainen
Olli Tuupainen
Aila Lehtinen
Sirkkaliisa Hakanen
Raija Salmi
Helena Laukkanen
Pauli Schadrin
Raija Schadrin
Erno O.A. Laitinen
Hannu Kuusisto
Eila Kuusisto
Tuula Palomäki
Seija Nurminen
Olavi Nurminen
Tarja Nokelainen
Raimo Hakanen

Oulun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Anneli Palo
Taimi Anttila
Raimo Anttila
Aino Knuutila
Kerttu Järvelä
Sirkka Heikura
Seija Raappana
Paavo Raappana
Annikki Jurvakainen
Aarne Kuttilainen
Matti Perttunen
Anja Keltamäki
Tuomo Keltamäki
Pirjo Annunen
Tauno Sunila
Ari Vaho
Kaija Annala
Rauni Nupponen
Anneli Kelloniemi
Vilho Kelloniemi

Heikki Kangas
Hannes Jääliñoja
Kyllikki Anttila

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Anna-Liisa Pahkuri
Mervi Backman
Pasi Backman
Tuija Siltanen
Mirja Koskela
Anja Harja
Pentti Ruohoniemi
Eero Salminen
Rauno Huhmarniemi
Mira Seittonen
Elise Seittonen

Eila Martti
Arja Haikkonen
Terttu Elomaa
Mari Keskin
Emma Pirhonen
Heikki Kemppainen
Katri Koivuviita
Antti Lehtola
Kirsti Lehtola
Pirkko Raitaniemi
Liisa Söderman
Lea Ranne
Helvi Välimäki
Mirjami Lätinen
Anna-Liisa Koskinen
Lea Heikkilä
Aarre Mäkelä
Jari Vehkaoja
Tarja Lindqvist
Armi Ranta
Reijo Ranta
Maria Aumasalo
Antti ja Marjatta Auvinen
Anja Mäkelä
Seija Laurell
Aili Pärnä
Hilkka Kulomaa
Ritva Kerola
Anneli Pihlavisto
Ritva Smolander
Lennart Laitinen
Anneli Laitinen
Liisa Uusi-Luomalahti
Pentti Uusi-Luomalahti

**Rauman Seudun
Tapaturma- ja
Sairausinvalidit ry**

Manu Laihonen
Rauno Glad
Helena Glad
Mauri Kuisma
Pekka Aalto
Simo Koskela
Raimo Rantanen
Raija Vikstedt
Jorma Kisamaa

**Tampereen Tapaturma-
ja Sairausinvalidit ry**

Anja Kivipensas
Anja Viherlaakso
Pirkko Mäkelä
Reijo Mäkelä
Tapani Linnava
Vappu Valo
Kalle ja Ritva Leppänen
Taavi Lintunen
Irmeli Saarijärvi
Eino Saarijärvi
Veli Koskinen
Seija Riihiluoma
Pekka Naukkarinen
Lea Naukkarinen
Riitta Halonen
Seija Vehmas
Kaarina ja Antti Vuori
Kaarina Valtanen
Mirja Kauppila
Maija ja Raimo Marttunen
Rea Heiskari
Hannu Oittinen
Sirkka ja Hannu Katajisto
Leena Vartti

Vilppulaiset

Anja Ylä-Ajos
Tuula Parviainen
Aila Koivula
Maija-Liisa Rimmi
Anja Sorvoja
Leena Mäkinen
Anni Tiainen
Aune Salminen
Martti Mäkinen
Antti Aho
Lea Aho
Helmi Aronen
Pirkko Helander

**Turun Tapaturma-
ja Sairausinvalidit ry**

Ritva Normasto
Rauno Normasto
Ari Normasto
Anne Rantala
Tuula Havukainen
Kyllikki Vuorinen
Alvar Saarinen
Jorma Rantanen
Harri Takala
Olavi Halli
Liisa Aho
Riitta ja Aku
Terttu Sirkiä
Tauno Takala
Maija Niemi
Keijo Takala
Airi Stenman
Maija Vuorela
Maija Mäkinen
Pertti Tuominen
Ken Helenius
Kirsti Kaire
Ensio Laine
Kauko Jokinen
Lassi Mettälä
Seija Rintakoski
Pekka Ekmark
Jari Heinonen

Erja Rintakoski
Mika Kopra
Aini Varjonen
Tauno Väisänen
Liisa Syrjämäki
Kaija Kiessling
Reima Runko
Reijo Lindström
Henri Rauhala
Arja Roos
Ritva Piispanen
Kurt Laine
Airi ja Olli Aarnio
Liisa Oivanen
Anita Koivukangas
Eva Holm

**Valkeakosken
Ammattitauti- ja
Sairausinvalidit ry**

Hannu Kivelä
Reino Rantala
Iris Peltola
Helli Lahti
Arja Toivonen
Reija Salonen
Aini Vikman
Hilja Menna
Pekka Lehtinen
Pirkko Rantala
Pauli Västilä
Tarja Västilä
Sari Pietikäinen
Vesa Ruskeeniemi
Maritta Ruskeeniemi
Jari Karttunen
Jouko Pesonen
Sirkka Helenius
Maila Rämä
Arto Koivisto
Seppo Kuisma
Reijo Inkinen

Varkauden Vammaiset ry

Aira Hyttinen
Milja Tuovinen
Raili Kaksonen
Lauri Karvonen
Hilkka Karvonen
Anna-Liisa Härkönen
Eila Pöllänen
Eila Koponen
Meeri Ruuskanen
Kauko Kuokkanen
Raija Tunnila
Sirkka Sokka
Aimo Tuovinen

Liittohallitus

Antti Holopainen
Terttu Elomaa
Anneli Kelloniemi
Kaija Kiessling
Ritva Korhonen
Manu Laihonen
Aino Laine
Erkki Matikainen
Vesa Ruskeeniemi
Eero Salonen
Tapio Tenhunen
Pauli Toikka
Hannu Väisänen

**Liiton ja lomakodin
henkilökunta**

Sari Laiho
Minna Nieminen
Pekka Alin
Tarja Pesonen
Kari Raatikainen
Päivi Tervapuro
Pirjo Tuominen

Kohti omavaraisuutta Vähäjärvellä

Olin lokakuussa Vähäjärven lomakodissa liiton 70-vuotisjuhlassa. Oli mukava tavata vanhaa kunnon porukkaa sekä nähdä lomakodin uusia työntekijöitä toimissaan. Lomakodin johtaja vastaili kysymyksiini Vähäjärven uudistussuunnitelmista, joille nyökyttelin tyytyväisenä.

Näkemäni ja kuulemani aktivoivat minut visioimaan omia ajatuksiani. Olen tosin ajatellut näitä jo aiemminkin, mutta enpä ole päässyt juuri ajatuksia pitemmälle. **Kaija Kiessling** patisteli minua kirjoittamaan, joten tässä näitä ideoita. Niiden realistisuus täytyy tietenkin pohtia porukalla, mutta jostain on alettava.

Kesantopellot kasvamaan

Lomakodilla lienee jonkin verran omaa peltomaata ja vieressä on kenties vuokratavaa peltoa. Voitaisiko ne ottaa tuottavaan käyttöön? Paljonkohan perunaa syödään vuodessa lomakodissa? Entä porkkanaa, lanttua, naurista? Tai viinimarjoja, mansikoita ja omenia?

En tiedä sitä enkä käytettävissä olevan pellon tuotantokykyä, mutta uskoisin että kyse on merkittävästä määrästä ravinnon ja talouden kannalta. Nyt tietenkin esitetään kysymys, että kuka sen homman hoitaisi. "Ei me vanhat ja vaivaiset enää mitään jakseta", on todennäköinen vastaus.

Mutta kun kaikki eivät ole vanhoja ja vaivaisia. Sitä paitsi tässä voisi olla yksi keino saada uusia käyttäjäryhmiä lomakodille.

On liikunnallisia ja luontoihmisiä, joille Vähjärvi voisi olla mitä parhain kohde aktiiviseen lomaan maaseudun rauhassa. Työ pelloilla tietenkin alentaisi lomailusta maksettavaa hintaa, jolloin hyöty olisi molemminpuolinen. Jopa koululuokat saattaisivat kiinnostua asiasta.

Sama juttua voisi kokeilla kalastuksessa, marjastuksessa ja sienestyksessä, jos tuotteiden jalostukselle olisi tarjota tilat lomakodilla. Tiedän kokemuksesta, että jopa Tampereella on huutava pula tuoremehuusemista. Eli Vähjärveä ympäröivällä laajalla maaseudulla mehuusemalle olisi uskoakseni kysyntää.

Työvoiman lisäksi varmaan kysellään rahoituksen perään. Erilaisista kotimaan ja EU:n maaseutuohjelmista

uskoisin löytyvän rahoitusta, samoin Ely-keskuksen tai Hämeenlinnan kaupungin projektirahoista. Kun pellot alkavat tuottaa ja alentaa ostoruoan osuutta, lomakodin omat investoinnitkin maksavat itsensä takaisin.

Liikuntaa liikkuvaisille

Liikunta ja luonnonmukainen elämäntapa ovat varmaan suuntia, joiden varaan Vähjärveä voi kehittää. Mutta sen eteen on tehtävä uudistuksia, nykyiset puitteet ovat liian vaatimattomat. Uimaan pulahtaminen, pilkkiminen ja piha-boccia ovat hyviä asioita, mutta niiden varaan ei tulevaisuutta voi rakentaa.

Tarvitaan kilometrien mitattaiset lenkki- ja suunnistus-

maastot, talvella hiihtoladut ja luistinradat. Tässäkin tarvitaan uusien ja vanhojen käyttäjäryhmien talkootyötä, sillä ikääntyneiden asiakkaiden ja vähäisen henkilökunnan harteille tällaista vastuuta ei voi säilyttää.

Uskon, että lomakodin suunnitelmissa olevat tilojen ja toimintojen uudistukset tukevat ja mahdollistavat näitä ajatuksia. Ilman ikääntynyttä ja keski-ikäistä perusporukkaa Vähjärvi ei tule toimeen, mutta ilman uusia käyttäjäryhmiä ja toimintamuotoja sen taloudellinen pohja on liian ohkainen.

Hannu Oittinen
toimittaja
Tampere

Todellisuus

Syksy saa, värit loistaa
voiko ihananpaa aikaa toista.
Valot, varjot mieltä kalvaa
mutta murheelle ei pidä antaa valtaa.
Olכון onni taikka suru päällä
niiden matkassa vain ollaan täällä.
Uusi aamu, uusi aika
todeksi se olכון, ei vain taika.

Oravainen, onnen tuoja

Oravainen, olevainen,
vilkasliikkeinen ja liikkuvainen.
Ilon tuot sä mulle - katseet kohtaa,
katajainen oksa hohtaa.
Mielen rauhan myötä
ajattomuuden onneen johtaa.
Yksin olin oravainen
nyt oot sä minun seuralainen.
Olo muuttuu, virkistyy
ja huomaan yksinolo helpottuu.
Hyvin mielin ootan päivää tulevaa,
se jälleen uudet haavat parantaa.

Oulun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry Kesä Lammelassa

Meidän yhdistys omistaa ihanan kesäpaikan Kiiminki-joen rannalla Haukiputaalla. Päärakennuksen lisäksi on monta mökkiä yöpymismahdollisuuksin sekä sauna- ja grillikatos.

Vietämme Lammelassa kesällä joka tiistai toimintapäivää, jolloin siellä tehdään pieniä remonttihanomia ja pihatöitä.

Talkoot ovat jokakeväinen tapahtuma. Liitetään vesi uudelleen päärakennukseen ja kaikki paikat siivotaan. Jäsenet osallistuvat toimiin kiittävästi.

Tiistaisin tapaamme Lammelassa, lämmitämme saunan, syömme Liisan johdolla tehdyn hyvän ruuan. Osa porukasta pelaa Jippoja ja ennen kotiinlähtöä juomme kahvit. Olemme viihtyneet pitkiä päiviä Lammelassa. Tämä kesä on ollut puolel- lamme kauniilla aurinkoisilla päivillä.

Juhannusjuhlat ovat hyvin suosittu kesäpaikassamme. Kokoonnumme runsain joukon juhliin. Nostamme Suomen lipun salkoon laulaen Siniristilippumme. Juhlaan on tehty runsaasti omaa ohjelmaa.

Kesä päättyy Elojuhliin. Tähänkin juhlaan saapuu runsaasti jäseniä. Esitämme omaa ohjelmaa.

Tänä kesänä valitsimme ensi kerran Lammettaren. Toivotaan jatkuvuutta asialle. Lammettareksi valittiin Taimi. Hänet hatutettiin. Taimi on pitkäaikainen jäsen, ollen välillä hallituksessa ja hoitaen jäsenasioitamme ja hänen valmistamansa kotikalja on parasta hellejuomaa.

Syksyllä siirryimme pitämään tiistaikerhoa Aleksinkulmaan. Meillä on asian-

tuntijavierailu noin kerran kuussa. Puheenjohtaja kertoo liittomme tiedotteista. Esitämme omaa ohjelmaa, pelaamme bingoa, arvomme ja lopuksi juomme maikoiset kahvit.

Seija Raappana

Aarne lepää välillä, kun hän tiskialtaan kaapissa liittää pesukoneen veden.

Turun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry alkuvuoden 2019 toimintaa

Toimisto: Yliopistonkatu 11 a E 79, Turku

Puh. (02) 232 8526

Sähköposti: tur.tsi@pp.inet.fi

Kotisivut: tsiturku.fi

Päivystys toimistolla maanantaisin klo 10–14

Sosiaalineuvonta: Puhelin 046 536 6327 ma ja ke 12–13. Muina aikoina saapuneisiin puheluihin vastataan mahdollisuuksien mukaan, pääsääntöisesti saman päivän aikana.

Yhdistyksen pankkitili: OP FI80 5710 0410 0247 07

Askartelukerho kokoontuu torstaisin klo 10 toimistolla alkaen 10.1.2019.

Helmikuu

Yhdistyksen sääntömääräinen vuosikokous lauantaina 23.2.2019 klo 11 T-Talolla, Vanha Hämeentie 29.

Maaliskuu

Katoava maa -teatteriesitys lauantaina 2.3. klo 14 Turun Kaupunginteatterin Pienellä näyttämöllä. Hinta 40/45 e väliaikatarjoiluine. Varaukset ja maksut viimeistään 28.1.2019. Pankkiin maksaessa käytä viitenumeroa 2095.

Vuoden 2019 sosiaalilomat ovat haettavissa. Lomakkeita saatavana toimistolta.

Tervetuloa mukaan!

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry Toimintakalenteri keväällä 2019

Orvokin palvelukeskuksen kerhotiloissa, Räkäntie 8, 37120 Nokia.

Seuraavina tiistaipäivinä klo 13.00:

- 15.1. kerho
- 29.1. kokous
- 12.2. kerho
- 26.2. vuosikokous
- 12.3. kerho
- 26.3. kokous
- 9.4. kerho
- 23.4. kokous
- 7.5. kerho
- 21.5. kokous

Kaikki jäsenet tervetuloa!

Mahdollisista muutoksista ilmoitamme kokouksissa ja Nokian Uutisissa.

Meidän ikioma hanuristimme Heikki, joka on pukeutunut naisiksi, ja puheenjohtajamme Anneli.

Jyväskylän Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry:n Toimintakalenteri kevät 2019

Opintokerhot keskiviikkoisin klo 11.00:

- 9.1., 23.1.,
- 13.2., 27.2.,
- 13.3., 27.3.,
- 10.4., 24.4.,
- 8.5., 22.5. ja
- 12.6.

Ohjelma

- 9.1. Kevätkauden aloitus
- 13.2. Puurosta voimaa
- 10.4. Kukka-asetelmia
- 22.5. Kevätretki
- 12.6. Kevätkauden päättäjaiset Grillillä

Kokoukset kerhopäivinä klo 10.

- 27.2. vuosikokous klo 13 (ks. ilmoitus)
- 8.-9.6. Kulttuuripäivät Vähäjärvellä

Tule viihtymään ja oppimaan yhteistyössä DSL:n kanssa! Kaikki kerhotoiminta on Saihokeskuksessa, Saihokatu 4.

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry Toimintakalenteri kevät 2019

Kerhot **Nuorisotalolla**, Isolinnankatu 12, Pori, 1. krs.

Harrastekerho klo 11 – 14, huone 4:

- 7.1., 14.1., 21.1., 28.1.,
- 4.2., 11.2., 18.2., 25.2.,
- 4.3., 11.3., 18.3., 25.3.,
- 1.4., 8.4., 15.4. ja 29.4.

Tiistaikerho klo 10.30 – 13.30, huone 3:

- 8.1., 22.1.,
- 5.2., ja 19.2.,
- 5.3., 19.3.,
- 2.4., 16.4. ja 30.4.

Vuosikokous 19.2. klo 10, huoneessa 3.

Kokouksen jälkeen jatketaan tiistaikerhona.

Hallitus klo 14 – 16, huone 3:

- 28.1., 25.2., 25.3. ja 29.4.

Jäsenmaksu v. 2019 on 15 euroa.

Sen voi maksaa kerhoissa tai tilille:

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

IBAN: **FI95 5542 5420 0117 62**

Selite: **Jäsenmaksu 2019 ja jäsenen nimi!**

Eräpäivä 31.3.2019.

Mahdollisista muutoksista ilmoitamme kerhoissa, www.sivutie.net -kalenterissa ja yhdistyksen facebook-sivulla.

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry:n toimintaa kevätkaudella 2019:

Keskiviikkokerhot aina kuukauden parillisina viikkoina klo 12.00 – 14.00.

- 9.1., 23.1.,
- 6.2., 20.2.,
- 6.3., 20.3.,
- 3.4., 17.4.,
- 15.5. ja 29.5.

Perillistenkatu 3, käynti Mutkakadun puolelta.

Lisätietoja: pj. Anelma Tervo, Kimonkatu 17, 53500 Lappeenranta. Puh. 0400 878 579.

Tampereen Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry:n kevään 2019 muistio

Toimisto on avoinna parillisina keskiviikkoina kello 12-14, Näsilinnankatu 22 A 37, 6. krs.
Puh. (03) 214 2678
Sähköposti: tsil.tampere@gmail.com.

Kerhot torstaisin klo 11, os. Pellervonkatu 9.
Kerhot alkavat to **10.1.2019**.

Kuukauden 3. torstai keittoa. Yhteislaulua ja soittoa kerhan kuussa.

Joka toisessa kerhossa jokin edunvalvonta-asia ja muina kerhopäivinä tavataan ja kahvitellaan.

Vuosikokous 28.2.2019. Ks. ilmoitus.

Päivätanssit 17.2. ja 14.4. Lippu 10 €, sis. pullakahvit.

Matkat ja retket

10.2. Nokialle teatteriin, näytelmä **Isän vanha ja uusi**.

Lippu, kahvit ja kuljetus 35 €.

Maaliskuulla Ruotsin risteily.

Huhtikuulla kylpylämatka Haapsaluun.

Kysy matkoista ja retkistä Irmeliltä 050 589 4644.

Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit HeSTI ry:n Kevään 2019 toimintaa

Toimisto: Kulmavuorenkatu 5, 00500 Helsinki p. (09) 713 991, sp.hssti@kolumbus.fi

OLOHUONE on kaikille avoin tapaamispaikka tiistaisin klo 13 - 15 yhdistyksen kokoustiloissa, Kulmavuorenkatu 5.

SOSIAALINEUVONTAA joka kuukauden 1. ja 3. torstaina klo 14 - 16, Kulmavuorenkatu 5.

Vammaisten edut, verotus, valitukset ym. arkeen liittyvät asiat. Tärkeitä neuvoja antaa VTM **Olli Salin**.

TORSTAIKERHO joka kuukauden 1. ja 3. torstai klo 12 - 14, Kinaporin palvelukeskus, Kinaporinkatu 9, Kertsi 4 (4.krs).

Vaihtuvia aiheita ja tarpeellisia tietoiskuja yhteiskunnasta. Aiheista ja alustajista tietoa toimistosta ja puheenjohtajalta sekä noin viikkoa ennen Kinaporin järjestöjen infotaulusta.

TERVETULOA OSALLISTUMAAN!

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry:n jäsenyhdistyksiä

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry
PL 30, 00030 IIRIS
(Käyntiosoite: Iiris-keskus, Marjaniementie 74, Itäkeskus, Helsinki)
Puh. (09) 3960 5680, 050 300 7135
Sähköposti: tsil@tsil.fi
Kotisivut: www.tsil.fi
Pankkiyhteys: Valkeakosken Op
IBAN-tilinumero: FI90 5494 0920 1019 48
BIC-koodi: OKOYFIHH

Helsingin Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Toimisto: Kulmavuorenkatu 5
00500 Helsinki
(09) 713 991
hssti@kolumbus.fi
Avoinna tiistaisin klo 12-15.
Pj. Jussi Lilja
jussi.lilja@iki.fi
Leikosaarentie 27 C 53
00990 Helsinki
0400 722 706

Hämeenlinnan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

siht. Pasi Ranki
Erottajankatu 33 as. 6
13130 Hämeenlinna
050 5722 627
pasi.ranki@outlook.com

Jyväskylän Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Tsto: Saihokatu 4
40630 Jyväskylä
Pj. Erkki Matikainen
040 5837991
erkki.matikainen@kotipor-tti.fi

Keravan Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Pirkko Laaksonen
Seunalantie 15 E 63
04200 Kerava
040 7571604

Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Ritva Korhonen
Loviisankatu 14 B 20
15100 Lahti
044 2610028
ritva.a.korhonen@phnet.fi

Lappeenrannan Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Anelma Tervo
Kimonkatu 17
53500 Lappeenranta
0400 878 579

Nokian Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Eero Salonen
Souranderintie 20 A 10
37100 Nokia
050 5851735

Oulun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Pj. Anneli Palo
Kangasrinne 4 A 3
90240 Oulu
040 934 4472
anneli.palo43@gmail.com

Porin Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

varapj. Lennart Laitinen
Hohtarintie 10
29250 Nakkila
02-5373611
lennart.laitinen@dnainter-net.net

Rauman Seudun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Rauno Glad
Äyhöntie 186
26510 Rauma
0500 127 177
rauno.glad@gmail.com

Tampereen Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Tsto: Näsilinnankatu 22 A 37
33210 Tampere
(03) 2142678
av. ke klo 12-15
Pj. Anja Kivipensas
Hikivuorenkatu 2 A 9
33710 Tampere
045 8059 778

Turun Tapaturma- ja Sairausinvalidit ry

Tsto: Yliopistonkatu 11 a E
79, 20100 Turku
(02) 232 8526, tur.tsi@pp.inet.fi
Avoinna ma klo 10-14
Sosiaalineuvonta ma ja ke klo 12-13, p. 046 5366327
Pj. Kurt Laine
050 3074203
kurt.laine@luukku.com

Valkeakosken Ammattitauti- ja Sairausinvalidit ry

Pj. Reino Rantala
Apiankatu 9 A 14
37600 Valkeakoski
0400 620 725
reino.p.rantala@gmail.com

Uusi Invalidi-lehden aikataulu vuodelle 2019

Lehden numero	Ilmestyy viikolla	Aineisto liiton toimistolle viim.
1/2019	vko 12 (maaliskuussa)	25.2.
2/2019	vko 21 (toukokuussa)	29.4.
3/2019	vko 39 (syyskuussa)	2.9.
4/2019	vko 50 (joulukuussa)	18.11.

Aineistot liiton toimistolle sähköpostilla tsil@tsil.fi, tai postitse osoitteella Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto, PL 30, 00030 IIRIS.

Lehtemme rajallisen palstatilan vuoksi julkaistaan muissa lehdissä olleita juttuja vain, mikäli siihen on aiheen kannalta erityinen syy ja mikäli lehdessä on tilaa.

uusi invalidi

Julkaisija

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry
PL 30, 00030 IIRIS

Puhelin

toimisto avoinna ark. 8.30-16.00
(09) 3960 5680, 050 300 7135

Sähköposti ja kotisivut

tsil@tsil.fi, www.tsil.fi/uusi-invalidi

Pankkiyhteys

Valkeakosken Op IBAN-tilinumero: FI90 5494 0920 1019 48
BIC-koodi: OKOYFIHH

Päätoimittaja

Antti Holopainen, Puistokatu 11 B 40, 15100 Lahti
puh. 0400 417 390, sp. antti.holopainen@fimnet.fi

Toimituskunta

Kaija Kiessling, Ritva Korhonen, Sari Lehikoinen, Kari Raatikainen, Marjaliisa Siira

Toimitussihteeri

Sari Laiho

Taitto

Asmo Koste

Paino

Suomalainen Lehtipaino Oy, Kajaani

ISSN-numero

0787-7021

**Uusi Invalidi -lehti netissä:
www.tsil.fi**

Syrjintä alkaa riittää

Maan hallitus on asettanut sote-uudistuksen tavoitteeksi kansalaisten eriarvoisuuden vähentämisen perustason terveys – ja sosiaalipalveluissa. Suomi onkin systeemeineen eriarvoisuuden kansainvälinen kummajainen: yhdet palvelut työkäisille, toiset varakkaille ja kolmannet näiden ryhmien ulkopuolisille.

Oman ohjelmansa vastaisesti hallitus on silti jakamassa kansaa vieläkin uudella tavalla. Käsiteltävänä olevan valinnanvapauslain 18 §:ssä tuon uuden uljaan sote-keskuksen sosiaalitoimi on supistettu ”ohjaukseksi ja neuvonnaksi”. Miksikö? No siksi tietenkään, että lain määrittelemiin suoran valinnan palveluihin halutaan kilpailua yksityisen ja julkisen tuottajan välille.

Perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan tuoyksityinen tuottaja ei kuitenkaan voi käyttää ”huomattavaa julkista valtaa”, koska juuri perustuslaki kieltää valan siirron julkiselta toimijalta yksityiselle. Samalla se estää myös kilpailuasetelman

syntymisen. Mikä siis avuksi? Poistetaan peruspalveluista sosiaalipalvelut mahdollisimman tarkkaan. Silloin kyllä myös tuo uusi sote eli sosiaali- ja terveyskeskus kutistuu pelkäksi terveyskeskukseksi. Mutta mitä väliä sillä on, tärkeintä on saada bisneksen pyörimään.

Tällä linjauksella on huomattava merkitys nimenomaan niiden kansalaisten kohdalla, joiden avun tarve käsittää sekä terveydenhuollon että sosiaalipalveluiden osaamista. Vaikka lainlaatijan nimenomaisena tarkoituksena oli vähentää sitä kuuluisaa pompottelua, laki tuplaa tuon pompottelun. Erikoisinta silti on se, että pompottelun kohteeksi joutuvat juuri ne suomalaiset, joiden avun tarve on suurin: vammaiset, monisairaavat vanhuksat, mielenterveys- ja päihdeasiakkaat, pulmaperheet ja maahanmuuttajat.

Suomeen ollaan rakentamassa siis uutta repäyslinjaa: ei enää riitä, että raja kulkee työelämässä vaikuttavien ja sen ulkopuolella elävien kansalaisten välille.

Martti Kekomäki. Kuva: Terttu Elomaa

Nyt tarvitaan vielä uusi jakolinja sen mukaan, tarvitseeko kansalainen sosiaalisen sektorin tukea vai voisiko hän tulla omillaan tai omaisavulla jotenkin toimeen arjessaan.

Amerikassa minulle opetettiin, että terveydenhuoltoon ei pitäisi koskaan rakentaa kahden kerroksen ratkaisuja. Siellä perusteeksi mainittiin rahanhukka. Suomessa pienen kansan hyvä tulevaisuus perustuu siihen, että oma porukka pidetään kasassa. Se sopisi myös sote-ratkaisun perusteeksi.

Kasassa pitäminen ei tarkoita samoja palveluita jokaiselle suomalaiselle. Mutta se tarkoittaa yhden luokun periaatetta, jonka takaa jokainen suomalainen saa tarvitsemansa avun. Ilman pompottelua. Tässä suhteessa Suomi voisi olla esimerkki monelle muulle maalle.

Uusia jakolinjoja ei todellakaan tarvita ja vanhojenkin purkamisen voitaisiin aloittaa.

Martti Kekomäki

In memoriam Kalle Könkkölä (16.1.1950-11.9.2018)

”Täytyy löytää parhaat mahdolliset keinot saada maailma paremmaksi.

Yksi ihminen ei voi tehdä kaikkea.” (Kallen blogi-mietelause)

Kalle näki mahdollisuuksia siinä, missä muut näkivät ongelmia tai vaikeuksia. Hän jaksoi kannustaa ja auttaa yksityisesti ja maailmanlaajuisesti kaikenlaisia ihmisiä. Viimeisimpinä vuosinaan rinnalla kulki Kallelle tärkeä Dooris, terapiakoira.

Kalle Könkkölä oli tunnettu maailmanlaajuisesti vammaisten ihmisoikeuksien edustajana sekä puolesta-puhujana. Hän taisteli vammaisten ihmisoikeuksien eteen väsymättä Vammaisten ihmisoikeusliikkeen Kynnys ry:n (1973) ja Abilis ry:n (1998) perustajajäsenenä, pitkäaikaisena puheenjohtajana sekä viimeisimmäksi Kynnys ry:n toiminnanjohtajana 2003 lähtien kuolemaansa saakka.

Varsinkin viimeisimpinä vuosinaan Kallen sydäntä lähellä oli viedä kehitysmaiden vammaisille ihmisille tietoa ja keinoja vammaisten

ihmisoikeuksien toteuttamiseksi Abilis ry:n kautta.

Kalle oli aktiivinen opiskelijapolitiikassa, perustamassa vihreää liikettä ja oli heidän ensimmäinen kansanedustajansa 1983-1987. Monissa vammaisissa koskevissa lainsäädäntöuudistuksissa on hänen ajatuksiensa ja vaikuttamistyönsä jälki.

Kalle Könkkölä oli paitsi aktiiviroolissa kansanedus-

tajana, että Suomeen saatiin Valtakunnallinen vammaisneuvosto 1987, niin myös valtakunnallisen vammaisneuvoston (VANE) pääsihteerinä 1998-2003, ja varapuheenjohtajana (1986-1988 sekä 2004-2006).

Hän myötävaikuttanut aktiivisesti myös Suomen Vammaistutkimuksen Seuran perustamiseen 2006 ja oli perustamassa 2007 Vammais-

ten Ihmisoikeuskeskusta (VIKE) yhteistyössä Kynnys ry:n, Invalidiliiton sekä Åbo Akademin ihmisoikeusinstituutin kanssa.

Suomeen saatiin vammaistutkimuksen professori vuonna 2013. Tämänkin taustalla oli Kalle Könkkölän periksi antamaton yhteistyö muiden vammaisjärjestöjen kanssa.

Kalle Könkkölä sai väsymättömästi työpanoksestaan vammaisliikkeen hyväksiksi Helsingin yliopiston valtiotieteellisen tiedekunnan kunniatohtorin arvon vuonna 2016.

Könkkölä oli aktiivinen monissa järjestöissä ja teki kansainvälistä vaikuttamistoimintaa ulkoasiainministeriön sekä Valtakunnallisen vammaisneuvoston ja Vammaisfoorumien kautta. Häntä ja hänen merkittävää työpanostaan vammaisliikkeessä jäivät kaipaamaan paitsi läheiset, työtoverit kuin myös kansainväliset yhteistyökumppanit.

Olin pieni tyttönen, oman itsenäisen elämäni alkutalpaalella lukion ensimmäisellä luokalla, kun tutustuin

Kalleen, Maijaan ja Geehen sekä muihin Kynnys ry:n perustajajäseniin 70-luvun loppupuolella Helsingin yliopiston opiskelijalauantaissa. Halusin innolla mukaan ja sisäistin sisäisen palon: haluan parantaa vammaisten ihmisten oikeutta yhdenvertaiseen elämään, haluan olla mukana muutoksessa ja saada myös itselleni oman näköiseni elämän.

Olen vuosikymmenien aikana ollut mukana erilaisissa Kynnys ry:n tapahtumissa, välillä mukana järjestämässä, toisinaan osallistumassa tai jopa työssä Kynnys ry:ssä. Useimmiten kutsujana on ollut Kalle tai joku hänen lähipiireistään, enkä ole koskaan empinyt tulla mukaan.

Vaikka olo on tällä hetkellä haikea ja nostalginen, voin lämpimästi lähettää Kallelle viestiä tuonpuoleiseen, että työsi ei sammunut. Me jatkamme taistelemista vammaisten ja sairaiden ihmisten ihmisoikeuksien ja elinolojen – paremman tulevaisuuden – puolesta!

Sari Lehikoinen

Kalle Könkkölä.